

Znovu a lépe?

Operační systém Windows CE se společností Microsoft nepodařilo prosadit tak, jak si asi představovala, a na trhu s “počítači do dlaně” zatím jasně dominuje Palm OS. Microsoft se ovšem tak snadno nevzdává, a tak na rychle se rozvíjející trh s malými přenosnými počítači přichází s novým systémem, tentokrát nazvaným Pocket PC.

Už začátkem roku 1996 začaly pronikat na světlo informace o tom, že Microsoft chystá nový operační systém pro malé kapesní počítače a že půjde o jakési “ořezané” Windows 95. Systém byl vyvíjen pod kódovým jménem Paegas a až později byl přejmenován na Windows CE. Veřejnosti byl představen na konci roku 1996 na výstavě Comdex. Systém začala v kapesních počítačích s klávesnicí, tedy v HPC (Handheld PC), používat celá řada firem a postupně se objevily i nové verze tohoto systému (2.0 a 2.11). Jedna z nich byla určena i pro počítače do dlaně, které se ovládají pouze perem a nemají klávesnici. Dále ještě vznikla třída počítačů nazvaných Handheld PC Pro (HPC Pro) – velikostí se již blíží mininotebookům a mají větší rozlišení displeje (VGA nebo SVGA) i větší klávesnici.

I přes silný vliv, jaký Microsoft bezesporu ve světě IT má, se ale systém Windows CE příliš neprosadil. Silnější pozici má u kapesních počítačů s klávesnicí, ale v oblasti Palm-size PC ovládaných perem ho jednoznačně zastínil systém Palm OS firmy Palm Computing (dříve 3Com a ještě dříve US Robotics). Podle odhadů firmy Gartner Group má platforma Palm asi 80% podíl na trhu (IDC odhaduje 83 %) a na Microsoft připadá pouze asi 10 % trhu.

Jde přitom o poměrně velký trh, který se má navíc v budoucnu velmi rychle rozvíjet. Je tedy určité o co bojovat a Microsoft to tedy zkusí znovu a zdá se, že tentokrát lépe. 19. dubna totiž představil nový operační systém (ale spíše celou novou platformu) nazvaný Pocket PC. Systém byl vyvíjen pod kódovým jménem Rapier. Z označení tohoto operačního systému tedy mizí slovo Windows (i když jsem se v některých neoficiálních zdrojích setkal i s označením Windows CE 3.0), které má sice velmi zvukné jméno, ale v této oblasti Microsoftu příliš dobrou službu neudělalo.

A o co, že se bude bojovat? Koláč má být skutečně velký - jen v roce 1998 se totiž prodalo 5,75 milionu Palmů a minulý rok se celkově za počítače této třídy utratilo asi 764 milionů dolarů. Podle IDC vzroste letos jen v USA trh s těmito počítači na 2 mld. USD a v roce 2003 se má již prodat 32,5 milionu kapesních počítačů za 7,2 mld. USD. Microsoft má s novým systémem určitě větší šanci a vidí ji zde i analytici. Tak například Palm OS podle odhadů firmy IDC v roce 2003 sice stále povede s 58% tržním podílem, ale podíl Microsoftu se zvýší na 40 %.

Ve hře je ještě systém Symbian (EPOC) firem Psion, Ericsson, Matsushita, Motorola a Nokia, který ale zatím víceméně používá jen firma Psion. Licencovala si ho ale například i firma Sony, i když v žádném produktu ho zatím nepoužila. Motorola se naopak postavila i na stranu Palm OS a je také možné, že firmy Palm Computing i Symbian budou spolupracovat. “Chytré mobilní telefony” mohou s trhem výrazně zahýbat, pokud budou poskytovat podobné funkce, jaké nabízí počítače do dlaně. Jednoznačně na straně Microsoftu zatím stojí pouze Casio a Siemens, které spolu vyrábí mobilní telefon s počítačem v jednom.

V jednoduchosti je síla

Jak už bylo řečeno, systému Windows CE se nepodařilo tak úplně prosadit, i když některé jeho rysy byly zajímavé a v něčem byl určitě lepší než konkurenční produkty. Příčin menšího zájmu je samozřejmě více. Počítačům Palm-size PC s operačním systémem Windows CE a systému samotnému byly většinou vytýkány stejné věci - zbytečná složitost, hardwarová náročnost (a tím i pomalost počítačů), malá výdrž na baterie, špatná čitelnost displejů a velké rozměry Palm-size PC. Naopak různé verze počítačů s Palm OS jsou mnohem jednodušší, a tím i pochopitelnější a snadněji ovladatelnější a mnohem déle vydrží pracovat na baterie.

Zkrátka méně je někdy více a grafické uživatelské rozhraní osobních počítačů se ukázalo jako ne zcela vhodné pro velmi malé počítače ovládané perem. Uvědomil si to samozřejmě i Microsoft, a tak byl nový systém Pocket PC téměř zcela přepracován - změněno bylo jak vlastní jádro, tak uživatelské rozhraní. Systém je tedy teď podle Microsoftu mnohem rychlejší, stabilnější a podařilo se snížit i hardwarovou náročnost, i energetické nároky.

Co se týká uživatelského rozhraní, všechny “kudrlinky”, 3D ikony, efekty apod. byly omezeny, nebo zcela vypuštěny. Uživatelské rozhraní je tedy mnohem jednodušší (spartánštější), ale tím i pochopitelnější a přehlednější - ikony jsou pouze 2D, množství nabídek bylo omezeno, zbytečné

ovládací prvky a ikony zmizely. Uživatel se snadněji dostane kam potřebuje, nemusí se "proklikávat" složitou cestou, na displeji nejsou zbytečné lišty, zabírající místo, apod. Jednodušeji se také přepíná mezi spuštěnými aplikacemi. Ovládání je tedy snazší a změna uživatelského rozhraní by se dala přirovnat k návratu k Windows 3.X - i když v tomto případě to asi není cesta zpět.

Došlo i k dalším změnám. Například nabídka Start je nyní vlevo nahoře a hlavní nabídka je viditelná jen v případě, kdy je uživatel v aplikaci "Today". Na displeji tedy zůstalo více místa pro aplikace. Změnilo se i ovládání - nepoužívá se už "dvojklik", ale pouze jednoduché klepnutí. Pokud chce uživatel vyvolat kontextovou nabídku, podrží ovládací pero několik sekund na příslušném místě. Podle Microsoftu bylo značně vylepšeno i rozpoznávání ručně psaného písma.

Aplikace

Také aplikace byly inovovány, a některé dokonce přibýly. Nový je například Internet Explorer. HTML stránky je možné buď zobrazovat na virtuální obrazovce s rozlišením 640 x 480 bodů (displeje Pocket PC přitom mají jen rozlišení 320 x 240), a uživatel tedy musí stále posunovat okno, nebo je možné použít funkci Fit-to-page, kdy se stránky přeloží do takové formy, aby se vešly do šířky 240 bodů (nemusí se pak horizontálně rolovat okno). Pocket Internet Explorer podporuje rámce (jazyk HTML 3.2), JavaScript a XML a podporuje i AvantGo Mobile Channels.

K dispozici je i kapesní verze Outlooku. Ta obsahuje InBox, kalendář, kontakty, Tasks a poznámky. Microsoft dále vyvinul i Pocket Word a Excel (ty do té doby v nabídce chyběly). Tyto aplikace tu nejsou proto, aby uživatel psal delší texty nebo aby vyplňoval tabulky, ale spíše proto, aby mohl dokumenty prohlížet. Ty si může do Palm PC nahrát nebo mohou přijít e-mailem. Otevřít je dokonce možné i dokumenty ve formátu osobních počítačů (Office 95, 97 a 2000) a tyto dokumenty je pak možné prohlížet a editovat (pak se ovšem ztratí některé vlastnosti dokumentu, které kapesní verze nepodporuje). V kapesním Office je i aplikace Money.

Microsoft dále dodává tzv. Microsoft Reader. Jde o aplikaci, která využívá technologii Clear Type, díky které je možné i na malých počítačích Pocket PC snadno číst i delší texty, a to díky lépe čitelným fontům a celkovému zobrazení textu. Z Pocket PC si tedy můžete udělat přenosnou knihovnu a z ní si pak vybírat knihy a číst si je. Nabídka knižních titulů se rozšiřuje a kromě knížek by Microsoft Reader měl sloužit i ke čtení novin (e-news). Novinkou je i Windows Media Player, který umí přehrávat MP3 soubory, takže Pocket PC může pracovat i jako přenosný MP3 přehrávač. Podporován je i formát WMA (Windows Media). Nechybí ani tradiční Solitaire. Existuje i řada aplikací dalších firem (jako například hry, přehrávače videa ve formátu MPEG-4, prohlížeče fotografií, prohlížeče různých typů souborů apod.) a mnohé další jsou ve vývoji.

Vylepšena byla i komunikace s PC. S Pocket PC se dodává aplikace ActiveSync 3.1 pro synchronizaci dat s osobním počítačem, která podporuje infračervené rozhraní (i ve Windows 2000), sběrnici USB a modem. Pocket PC sice podporují i USB, ale pouze k výměně dat s PC. Připojit další zařízení (například klávesnici) zatím není možné.

Počítače

Podpora Windows CE ze strany výrobců hardwaru byla vždy poměrně velká a za Microsoftem stála řada významných firem (HP, Compaq, Casio, Philips, Sharp, Everex, Hitachi, Samsung, Husky, LG a další). Našly se ale i společnosti, které výrobu počítačů s Windows CE ukončily, a to například proto, že prodeje nespĺnily jejich očekávání. Jde o firmu Philips (vyráběla kapesní počítače Nino) nebo Everex (počítače Freestyle, které vyráběla, se však ujala jiná firma a bude je nadále vyrábět). V současné době jsou (nebo v nejbližší době budou) počítače s novým systémem Pocket PC dostupné zatím od čtyřech firem. Jde o firmy Hewlett-Packard, Compaq a Casio a o u nás méně známou firmu Symbol Technologies.

Novinky firmy Hewlett-Packard se jmenují Jornada 540 a 545. Oproti starším počítačům Jornada jsou tyto modely menší. Mají rozměr 130 x 78 x 16 mm a hmotnost 255 g. Vybavenější verze (s cenou 500 USD) má 32 MB paměti RAM a 16 MB paměti ROM. Hewlett-Packard slibuje až 8 hodin provozu na vestavěné lithioiontové baterie. Počítač je poháněn procesorem Hitachi 7709 SH3 s frekvencí 133 MHz a uživatel má k dispozici CSTN displej, infračervený port, USB rozhraní a slot pro karty CompactFlash Type I. Na Jornadě jsou tlačítka pro spouštění aplikací a tlačítka Record a Scroll/Action.

Firma Compaq představila nový počítač iPAQ H3650 Pocket PC (osobní počítač iPAQ prodává firma Compaq již delší dobu). Toto poměrně malé a tenké Pocket PC (má rozměry 130 x 84 x 16 mm a hmotnost 179 g) je vybaveno barevným TFT displejem, 206MHz procesorem Intel StrongARM, 32 MB paměti, reproduktorem a stereovýstupem. Na lithiopolymerové baterie by měl tento počítač vydržet pracovat asi 12 hodin. K osobnímu počítači se připojuje pomocí USB rozhraní. Počítač se ovládá pomocí dotykového displeje, několika tlačítek a speciálního tlačítka Navigator

(pracuje jako joystick). K počítači (měl by stát okolo 500 dolarů) se bude za příplatek dodávat i další vybavení schopné zajistit bezdrátový přístup k internetu (použije se bezdrátová síťová karta PC Card Circuit Data/ Packet Data). Dostupné budou i další karty ve verzi CompactFlash.

Systémem Pocket PC byl vybaven také již existující počítač řady Aero, a vznikl tak nový model Compaq Aero 1550 (stojí 300 dolarů). Tento počítač má pouze černobílý displej a 16 MB paměti. Na baterie vydrží pracovat až 14 hodin.

Casio zatím nabízí počítač Cassiopeia E-115, a to za 600 USD. Jde v podstatě o stejný počítač jako Cassiopeia E-100 nebo E-105 (stejný procesor, displej a kryt), a hlavní rozdíl je tedy jen v operačním systému (navíc má kryt jinou barvu). Počítač je tedy vybaven 131MHz procesorem NEC VR4121, TFT displejem, 32 MB paměti, slotem pro karty CompactFlash, infračerveným portem, mikrofonem a reproduktorem. V létě pak má mít Casio zcela nové modely Pocket PC.

Firma Symbol Technologies vybavila systémem Pocket PC svůj počítač PPT 2700. Jde o průmyslový počítač, který je vybaven čtečkou čárového kódu a může být vybaven i zařízením pro bezdrátový přístup k počítačové síti. Počítač má černobílý podsvícený displej, 16 MB paměti a má rozměry 178 x 92 x 26 mm a hmotnost 330 g.

K Pocket PC jednotlivé firmy dodávají kromě aplikací firmy Microsoft i některé další programy. Například Casio se dodává s programem Mobile Video Player, který umí přehrávat video ve formátu CMF. Hodně se mluví i o přístupu na internet. Ten je umožněn pomocí modemu nebo pomocí síťové karty CompactFlash, pomocí mobilního telefonu nebo bezdrátové síťové karty. Ve třetím čtvrtletí by měla být k dispozici i karta CompactFlash Type I s technologií Bluetooth (měla by stát okolo 100 dolarů). Objevovat by se měly i další hardwarové doplňky. Například firma Think Outside bude prodávat externí přenosnou klávesnici Stowaway k počítačům Pocket PC a počet Pocket PC by se měl také výrazně zvýšit.

Uvidíme

Žádný počítač platformy Pocket PC se k nám do redakce zatím nedostal, a tak vás s praktickými zkušenostmi se systémem nebo s některým počítačem Pocket PC zatím seznámit nemůžeme. I z informací, které jsou dostupné, a z ohlasů na uvedení Pocket PC je jasné, že šance Microsoftu více se prosadit v této oblasti se s uvedením nové verze systému zvýšily. Microsoft se poučil z vlastních chyb i z úspěchů konkurence. Platforma Pocket PC v některých směrech nabízí více než Palm. Jde například o možnost poslouchat hudbu ve formátu MP3, možnost přehrávat video, možnost použít Pocket PC jako diktafon, větší je i displej, výhodná je i možnost využít rozšiřovací karty CompactFlash (a to nejen k rozšíření paměti), hry mohou být také mnohem zajímavější a našlo by se toho určitě více. Cena počítačů Pocket PC je ale zatím dost vysoká. Uvidíme, kolik hardwarových výrobců si platformu Pocket PC vybere a jak se nabídka rozšíří a také kolik nových aplikací bude vznikat.

Pavel Trousil